

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Bankų veiklos apžvalga

2019 m. III ketvirtis

Apžvalgą parengė Lietuvos banko Priežiūros tarnyba.

Pasiteirauti:

Rūta Medaiskytė, Riziką ribojančios priežiūros departamento
Bankų priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė
tel. +370 668 77 084
el. p. rmedaiskyte@lb.lt

Rokas Krūminas, Riziką ribojančios priežiūros departamento
Bankų priežiūros skyriaus vyresnysis specialistas
tel. +370 668 77 072
el. p. rkruminas@lb.lt

TURINYS

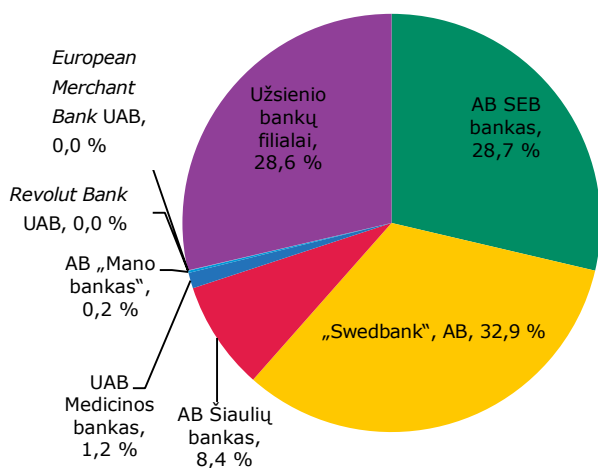
POKYČIAI BANKŲ SEKTORIUJE.....	4
TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	5
REIKALAVIMŲ VYKDYMAS	6
PASKOLŲ PORTFELIS	8
INDĒLIAI BANKUOSE.....	9
PELNINGUMAS IR VEIKLOS EFEKTYVUMAS.....	10
REGULIACINĖ APLINKA.....	12
Priedas. Pagrindiniai bankų sektoriaus rodikliai.....	14

2019 m. trečiąjį ketvirtį bankų sektoriaus turto struktūra nesikeitė, tačiau metų pabaigoje vyko nemažai pokyčių, susijusių su naujų dalyvių atėjimu. Lapkričio mėn. Lietuvoje įsteigtas naujas Estijos banko filialas, gruodžio mėn. – suteikta nauja banko licencija. Nuo 2020 m. sausio 1 d. už AB Šiaulių banko tiesioginę priežiūrą tampa atsakingas Europos Centrinis Bankas (ECB). Nagrinėjamu laikotarpiu bankų paskolų portfelio grynoji vertė augo didėjant namų ūkių ir įmonių skolinimuisi. Stabiliai augo ir namų ūkių bankuose laikomi indėliai, sudarantys reikšmingą bankų įsipareigojimų dalį. Pagal priežiūrai pateiktus duomenis, visi bankai vykdė jiems nustatytus kapitalo ir likvidumo reikalavimus. Bankų sektorius veikė pelningai, tačiau per pirmus tris ketvirčius, palyginti su 2018 m. atitinkamu laikotarpiu, uždirbtas pelnas šiek tiek sumažėjo. Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, pelnui didžiausią įtaką turėjo palūkanų pajamos iš skolinimo veiklos, tiesa, padidėjo ir palūkanų išlaidos. Bankų administracinės išlaidos augo tiek dėl daugumą jų sudarančių didėjusių personalo išlaidų, tiek ir dėl kitų veiksmų. Lietuvos bankų sektoriaus veikla ir toliau yra viena iš efektyviausių Europos Sąjungoje (ES).

POKYČIAI BANKŲ SEKTORIJE

Metų pabaigoje išduota nauja banko licencija. 2019 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje Lietuvoje banko ar specializuoto banko licencijas turėjo 8 bankai ir veikė 9 užsienio bankų filialai. Specializuoto banko licencijas turėjo neseniai įsteigti *Revolut Bank UAB*, *European Merchant Bank UAB*, AB „Mano bankas“, šių metų antrąjį ketvirtį licenciją gavęs UAB „General Financing“ ir šių metų gruodžio 10 d. licenciją gavęs AB „Fjord Bank“. Pastarasis ketina teikti vartojimo paskolas ir priimti terminuotusius indėlius. 2019 m. gruodžio 3 d. ECB Lietuvos banko teikimu išdavė banko licenciją *PayRay, UAB*, – tai šiuo metu Lietuvoje smulkiąjam ir vidutiniam verslui faktoringo paslaugas teikianti bendrovė, neseniai pakeitusiai pavadinimą iš UAB *Vilnius Factoring Company*. Licencijuotas naujas bankų sektoriaus dalyvis toliau plėtos savo dabartinę veiklą, kurios dalį nuo šiol galės finansuoti pritrauktais klientų indėliais. Sprendimai dėl kitų licencijų paraiškų dar nėra priimti.

1 pav. Lietuvoje veikę bankai ir užsienio bankų filialai pagal turta
(2019 m. spalio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Įsteigti nauji bankai dar tik pradeda savo veiklą, tad viso sektoriaus turto struktūra artimiausiu metu reikšmingai nesikeis – pirmas rinkos senbuviai „Swedbank“, AB, ir AB SEB bankas, kartu turintys beveik 60 proc. viso bankų sektoriaus turto, naujų bankų rinkos dalis buvo nereikšminga. Tradiciškai rinkos senbuviai, palyginti su naujais, orientuojasi į gerokai platesnį finansinių paslaugų spektrą. Tačiau nauji bankai Lietuvoje ketina konkuruoti su senaisiais rinkos dalyviais klientams siūlydami priimti indėlius, teikdami vartojimo paskolas ir vykdydami smulkiojo verslo kreditavimo veiklą.

Lietuvoje įsisteigė naujas Estijos banko filialas. 2019 m. lapkričio 4 d. Lietuvos bankas patvirtino, kad Estijoje įsteigtas bankas AS *Inbank* gali kurti filialą Lietuvoje ir teikti finansines paslaugas. Planuojama, kad jis priims indėlius ir teiks skolinimo paslaugas. Banko filialas numato prisijungti akcinę bendrovę „Mokilizingas“ ir nuosekliai perimti visas jos teises ir pareigas.

2019 m. lapkričio 8 d. Švedijos finansų priežiūros institucija patvirtino *Scania Finans* AB pateiktą prašymą atšaukti kredito įstaigos licenciją, todėl atitinkamai pasikeitė ir *Scania Finans* AB Lietuvos filialo teisinis statusas: vietoj užsienio banko filialo subjektas tampa paprasta įmone, neprižiūrima Lietuvos banko. Atsisakius kredito licencijos, reikšmingų veiklos pakitimų *Scania Finans* nei Švedijoje, nei Lietuvoje neplanuoja. Lietuvoje veikiančių filialų sąrašė nebeliko ir *Telia Finance* AB Lietuvos filialo „Telia Finance Lietuva“, jis išregistruotas šių metų lapkričio mėn. taip ir nepradėjęs veiklos.

Dėl metų pabaigoje vykusių pokyčių šiuo metu Lietuvoje banko arba specializuoto banko licenciją turi 10 bankų ir veikia 8 užsienio bankų filialai. Šiuo metu svarstomos dviejų naujų rinkos dalyvių paraiškos specializuoto banko licencijai gauti.

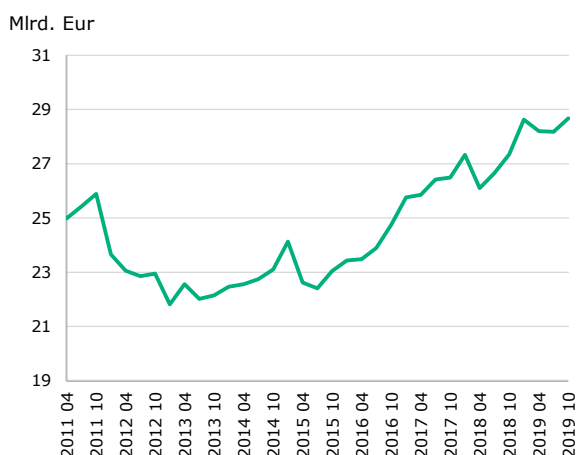
Už AB Šiaulių banko tiesioginę priežiūrą bus atsakingas ECB. *Luminor Bank* AB nuo 2019 m. pradėjęs veikti kaip *Luminor Bank* AS Lietuvos skyriui, trečiu pagal dydį Lietuvoje įsteigtu banku tapo AB Šiaulių bankas. Dėl šios priežasties nuo 2020 m. sausio 1 d. AB Šiaulių bankas bus tiesiogiai prižiūrimas ECB kartu su jau nuo seniau prižiūrimais „Swedbank“, AB, ir AB SEB banku. Lietuvos banko ekspertai prisideda prie šių bankų priežiūros kaip ECB jungtinių priežiūros komandų nariai.

TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Didžiausią bankų turto dalį sudarančios paskolos klientams didėjo. 2019 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje Lietuvos bankų turtas buvo 28,7 mlrd. Eur – palyginti su ankstesniu ketvirčiu, jis padidėjo 498 mln. Eur (1,8 %). Didžiąją bankų turto dalį – net 71 proc. – sudaro paskolos, suteiktos klientams, ir 18 proc. – lėšos, laikomos centriniame banke, kitą dalį sudarė gryniesi pinigai, lėšos kredito įstaigose, vertybiniai popieriai ir kt. Trečiąjį ketvirtį, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, reikšmingesnių turto struktūros pokyčių nebuvo, augo visų anksčiau minėtų turto sudedamųjų dalių sumos. Absoliučiu dydžiu prie turto augimo prisidėjo padidėjusi paskolų grynoji vertė: ji per ketvirtį išaugo 266 mln. Eur (1,3 %) – iki 20,4 mlrd. Eur. Lėšų centriniame banke suma padidėjo 141 mln. Eur (2,8 %) – iki 5,1 mlrd. Eur. Kitų turto straipsnių pokyčių bendra įtaka buvo teigiama, bet mažiau reikšminga.

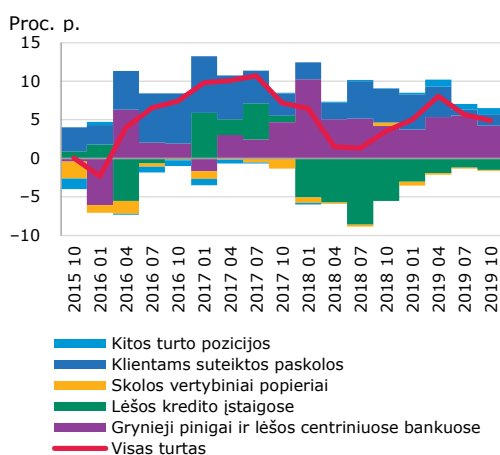
Bankų įsipareigojimai 2019 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje sudarė 26,6 mlrd. Eur ir buvo 404 mln. Eur (1,5 %) didesni nei antrąjį ketvirtį. Klientų indėliai, kuriais bankai finansuoja skolinimo veiklą, sudaro 87 proc. bankų įsipareigojimų. Trečiąjį ketvirtį bankų klientų indėliai padidėjo daugiau nei paskolos – iš viso 637 mln. Eur (2,8 %) – iki 23,2 mlrd. Eur, tačiau sumažėjo bankų laikoma patronuojančiuosiuose bankuose lėšų suma – 230 mln. Eur (-13,9 %) – iki 1,4 mlrd. Eur. Kitų įsipareigojimų straipsnių pokyčių bendra įtaka buvo nereikšminga. Bankų nuosavybė 2019 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje buvo 2,0 mlrd. Eur.

2 pav. Bankų sektoriaus turtas
(2011 m. balandžio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

3 pav. Turto metinio augimo veiksniai
(2015 m. spalio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

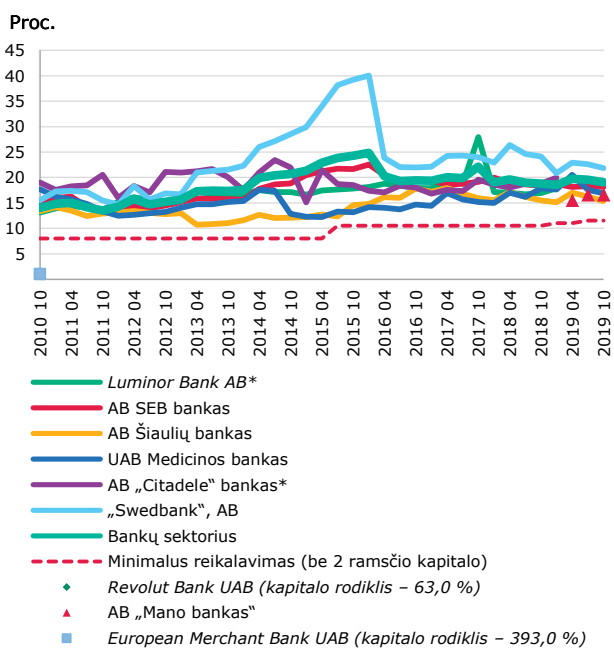

Šaltinis: Lietuvos bankas.

REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Bankų sektoriaus kapitalizacija ir toliau yra pakankama. Sektoriaus kapitalo pakankamumo rodiklis sudarė 19,0 proc. Priežiūrai pateiktais duomenimis, visi bankai vykdė jiems nustatytus kapitalo reikalavimus ir reikšmingų pokyčių nebuvo. Palyginti su antruoju ketvirčiu, bankų sektoriaus kapitalo pakankamumo rodiklis sumažėjo 0,5 proc. p. Tokį pokytį, kaip ir anksčiau, daugiausia lėmė dėl augančio kreditavimo atitinkamai didėjantis kapitalo poreikis kredito rizikai padengti.

4 pav. Bankų kapitalo pakankamumo rodikliai
(2010 m. spalio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

*Pastaba: šie bankai nuo 2019 m. sausio 1 d. veikia kaip užsienio bankų filialai ir kapitalo pakankamumo rodiklis neskaiciuojamas.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

1 lentelė. Bankų kapitalo pakankamumo rodikliai ir Lietuvos banko nustatyti reikalavimai (procentais)

Banko pavadinimas	2019 m. II ketv.	2019 m. III ketv.	Reikalavimas
	reikšmė		
AB SEB bankas	18,3	18,2	Nustato ECB
„Swedbank“, AB	22,6	21,9	Nustato ECB
AB Šiaulių bankas	16,3	15,4	12,9
UAB Medicinos bankas	17,6	16,9	13,7
Revolut Bank UAB	72,0	63,0	–
AB „Mano bankas“	16,6	16,6	–
European Merchant Bank UAB	448,3	393,0	–
Bankų sektorius	19,6	19,0	–

Šaltinis: Lietuvos bankas.

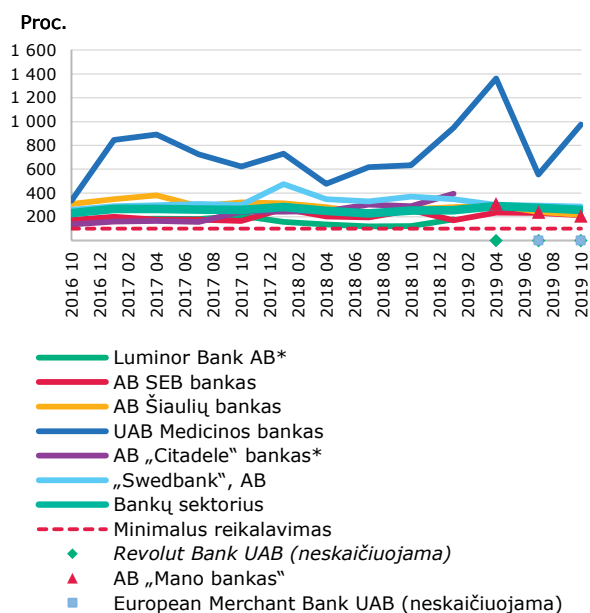
Pastaba: nurodyti kapitalo reikalavimai įtraukia 1 ramsčio, 2 ramsčio ir sudetinius kapitalo rezervų reikalavimus. Priežiūrą vykdančios Lietuvos bankas ir ECB 2 ramsčio kapitalo pakankamumo reikalavimus įvertina ir nustato kartą per metus. Tiesioginę priežiūrą vykdančio ECB nustatyti kapitalo pakankamumo rodiklio reikalavimai viešai ECB neatskleidžiami.

Bankai vykdė jiems nustatytus kapitalo reikalavimus. Bankai 2019 m. trečiąjį ketvirtį vykdė jiems nustatytus kapitalo reikalavimus, susidedančius iš 8 proc. 1 ramsčio (angl. *Pillar 1*) kapitalo pakankamumo rodiklio reikalavimo, 2,5 proc. kapitalo apsaugos rezervo ir 1,0 proc. anticiklinio kapitalo rezervo. Be to, bankams taikomi individualiai priežiūros institucijos nustatyti 2 ramsčio (angl. *Pillar 2*) reikalavimai. Bankai, pripažinti kitomis sistemiškai svarbiomis įstaigomis, privalo vykdyti ir sistemiškai svarbių bankų papildomo rezervo reikalavimą. Tokių įstaigų sąrašas atnaujinamas kasmet ir nustatomas įstaigoms taikomas papildomo kapitalo rezervo dydis. 2019 m. lapkričio 28 d. Lietuvos banko valdyba patvirtino, kad trys šalyje veikiantys bankai – AB SEB bankas, „Swedbank“, AB, ir AB Šiaulių bankas – yra sistemiškai svarbios įstaigos Lietuvoje. Su sunkumais susidūrusio sistemiškai svarbaus banko bankrotas galėtų neigiamai paveikti finansų sistemą, o kartu ir visą šalies ekonomiką, todėl tokie bankai turi sukaupti papildomo kapitalo, kuris leistų šioms kredito įstaigoms atlaikyti didesnius galimus nuostolius. Nustatyti tokie kitų sisteminės svarbos įstaigų kapitalo rezervai: AB SEB bankui ir „Swedbank“, AB, – 2,0 proc., o akcinei bendrovei Šiaulių bankui – 1,0 proc. viso pagal riziką įvertinto banko turto sumos. AB SEB bankui ir „Swedbank“, AB, kitų sisteminės svarbos įstaigų kapitalo rezervo reikalavimas nesikeičia ir galioja nuo 2016 m. gruodžio 31 d. AB Šiaulių bankui kitų sisteminės svarbos įstaigų kapitalo rezervo reikalavimas nesikeičia nuo 2018 m. atlikto vertinimo, papildomą rezervą bankas turi sukaupti iki 2020 m. gruodžio 31 d. (iki šios datos bankui galioja 0,5 % rezervo reikalavimas). Lietuvoje kitų sisteminės svarbos įstaigų kapitalo rezervo dydžiai gali svyruoti nuo 0 iki 2 proc. viso pagal riziką įvertinto banko turto sumos.

2019 m. trečiąjį ketvirtį bankų likvidumo lygis buvo aukštas, o bankų laikomo likvidžiojo turto apimtis padidėjo. Pagrindinis bankų finansavimosi šaltinis – gyventojų ir įmonių indėliai – augo, taip buvo užtikrinta tvirta bankų likvidumo padėtis. Lietuvoje veikiančių bankų priklausomybė nuo finansavimosi tarpbankinėje rinkoje toliau mažėjo – bankai sumažino įsiskolinimus patronuojančiosioms institucijoms. Didžiausią klientų indėlių dalį sudarančių gyventojų ir ne finansų bendrovių indėlių vidutinė kaina nagrinėjamu laikotarpiu beveik nesikeitė ir buvo maža.

Vis dar esanti maža pagrindinių finansavimosi išteklių kaina ir stabiliai didėjanti jų apimtis leidžia bankams palaikyti pastebimai didesnę, nei nustatytas minimalus reikalavimas, likvidumo atsargą. Bankų turimų gausių likvidumo atsargų dėka svarbiausias bankų likvidumo rodiklis – padengimo likvidžiuoju turto rodiklis (angl. *liquidity coverage ratio*, LCR) – sudarė 259 proc. ir daugiau nei du kartus viršijo nustatytą minimalų 100 proc. reikalavimą. Likvidumo rodiklis trečiąjį ketvirtį šiek tiek sumenko nuo 273 proc. dėl aktyvaus kreditavimo išaugus gryniesiems netenkamiems pinigų srautams.

5 pav. Bankų padengimo likvidžiuoju turtu rodikliai (2016 m. spalio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

*Pastaba: šia bankai nuo 2019 m. sausio 1 d. veikia kaip užsienio bankų filialai ir LCR rodiklis nebeskaičiuojamas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

PASKOLŲ PORTFELIS¹

PASKOLŲ PORTFELIO GRYNOSIOS VERTĖS POKYČIAI

Skolinimas šių metų trečiąjį ketvirtį buvo aktyvus ir didėjo šiek tiek sparčiau nei antrąjį ketvirtį.

Didžiausią bankų sektoriaus turto dalį sudaranti klientams suteiktų paskolų portfelio grynoji vertė² nagrinėjamu laikotarpiu padidėjo 266 mln. Eur (1,3 %) – iki 20,4 mlrd. Eur. Trečiojo ketvirčio raida atkartojė antrojo ketvirčio tendencijas: daugiausia prie paskolų portfelio grynosios vertės padidėjimo prisidėjo per nagrinėjamą laikotarpį 219 mln. Eur (2,2 %) – iki 10,0 mlrd. Eur išaugusi namų ūkių paskolų portfelio grynoji vertė. Paskolos būstui įsigyti ir toliau yra pagrindinė namų ūkių įsiskolinimo dalis – šio portfelio grynoji vertė trečiąjį ketvirtį padidėjo 187 mln. Eur (2,4 %), o jos likutis nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje sudarė 8 mlrd. Eur, arba 80 proc. visų namų ūkiams suteiktų paskolų portfelio grynosios vertės. Nors ir ne taip sparčiai, didėjo ir antras pagal dydį bankų sektoriaus paskolų portfelis: ne finansų bendrovių paskolų portfelio grynoji vertė, sudaranti 9,4 mlrd. Eur, per trečiąjį ketvirtį padidėjo 83 mln. Eur (0,9 %). Kitų dviejų paskolų portfelio straipsnio eilučių grynosios vertės pokyčiai nagrinėjamu laikotarpiu buvo neigiami, tačiau jų likutis sudaro nereikšmingą visų paskolų portfelio grynosios vertės dalį: paskolos valdžios sektoriaus institucijoms sumažėjo 9 mln. Eur (2,4 %) – iki 0,4 mlrd. Eur, o kitoms finansų bendrovėms nukrito 27 mln. Eur (3,7 %) – iki 0,7 mlrd. Eur.

2 lentelė. Bankų padengimo likvidžiuoju turtu rodikliai (procentais)

Banko pavadinimas	2019 m. II ketv.	2019 m. III ketv.
AB SEB bankas	233,1	213,3
„Swedbank“, AB	293,6	285,7
AB Šiaulių bankas	239,7	216,3
UAB Medicinos bankas	554,2	975,4
<i>Revolut Bank UAB</i>	–	–
AB „Mano bankas“	240,0	206,8
<i>European Merchant Bank UAB</i>	–	–
Bankų sektorius	272,6	258,5

Pastaba: *Revolut Bank UAB* ir *European Merchant Bank UAB* – trečiojo ketvirčio pabaigoje dar nevykdė veiklos, todėl jų LCR rodikliai, parodantys netenkamą pinigų srauto padengimą likvidžiuoju turtu, nebuvo skaičiuojami.

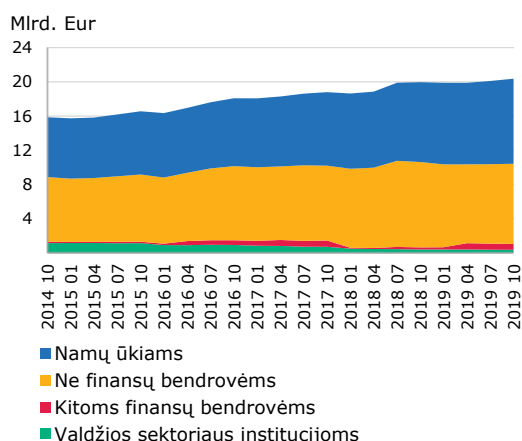
Šaltinis: Lietuvos bankas.

¹ Įskaitant išperkamosios nuomos (lizingo) portfelį.

² Finansinėse ataskaitose nurodyta paskolų vertė, kuri nustatoma sumuojant paskolų likučius bei sukauptas palūkanas ir atimant sudarytus atidėjinius bei sukauptus mokesčius.

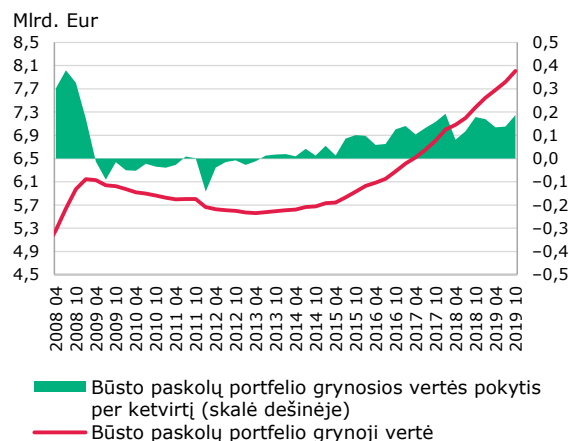

6 pav. Bankų paskolų portfelio grynoji vertė
(2014 m. spalio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

7 pav. Būsto paskolų portfelio grynoji vertė
(2008 m. balandžio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

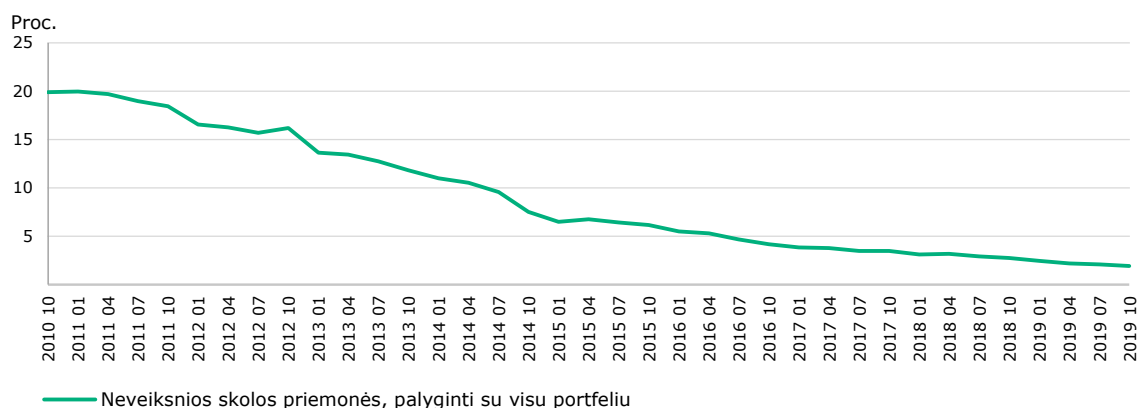

Šaltinis: Lietuvos bankas.

PASKOLŲ PORTFELIO KOKYBĖ

Neveiksnių skolos priemonių dalis portfelyje nuosaikiai mažėjo. Neveiksnių skolos priemonių dalis sumažėjo 0,2 proc. p. – iki 1,9 proc., o tokių skolos priemonių likutis buvo 7,5 proc. mažesnis nei ketvirčio pradžioje. Dėl palankios ekonomikos aplinkos bei vykdytų paskolų nurašymų bankams vis dar pavyko sumažinti neveiksnių paskolų likučius tiek juridinių, tiek fizinių asmenų segmentuose. Įmonėms suteiktų neveiksnių paskolų apimtis sumažėjo 0,3 proc. p. ir sudarė 2,9 proc. (iš jų 63 % buvo pradelstos daugiau kaip 90 d.) bendrosios šių paskolų portfelio vertės. Neveiksnių paskolų iš esmės sumažėjo dėl sumenkusių mažųjų ir vidutinių įmonių neveiksnių paskolų. Namų ūkiams suteiktų neveiksnių paskolų dalis susitraukė 0,2 proc. p. – iki 2,5 proc. (iš jų 54 % buvo pradelstos ilgiau kaip 90 d.). Paskolų vertės sumažėjimo (specialiųjų atidėjinių) ir paskolų portfelio santykis iš esmės nesikeitė (išaugo 0,02 proc. p. – iki 1,05 %), o atidėjinių apimtis buvo 3 proc. didesnė nei laikotarpio pradžioje. Neveiksnių paskolų padengimo specialiaisiais atidėjimais rodiklis padidėjo 2 proc. p. ir ketvirčio pabaigoje sudarė 30,8 proc.

8 pav. Paskolų kokybė
(2010 m. spalio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

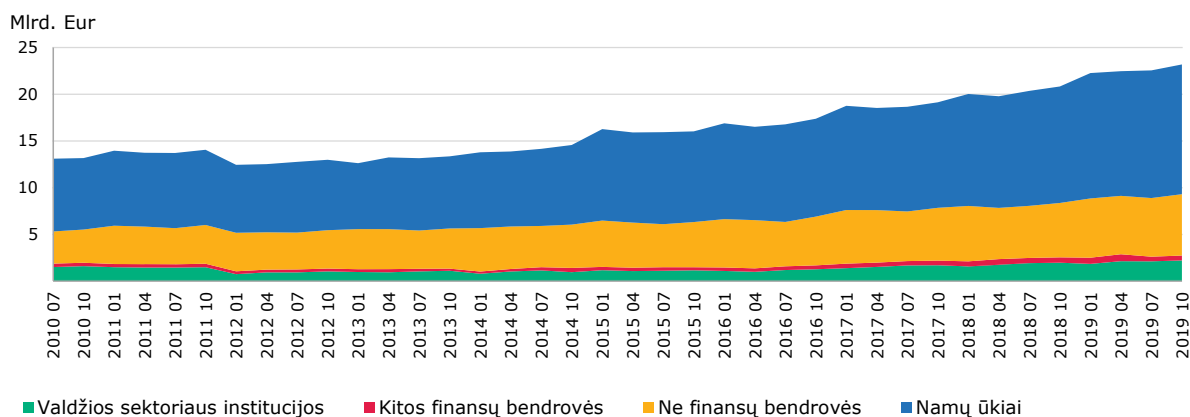
INDĖLIAI BANKUOSE

Bankuose laikoma klientų indėlių suma toliau didėjo. Nagrinėjamu laikotarpiu padidėjo visų ekonomikos sektorių – namų ūkių, įmonių, valdžios ir finansų bendrovių – indėlių sumos, o bendra indėlių suma išaugo

637 mln. Eur (2,8 %) – iki 23,2 mlrd. Eur. Namų ūkiai įnešė papildomus 225 mln. Eur ir taip didžiausią visų indėlių dalį sudarantys namų ūkių indėliai per ketvirtį ūgtelėjo 1,6 proc. – iki 13,9 mlrd. Eur. Pastebėtina, kad 74 proc. namų ūkių indėlių laikoma einamosiose sąskaitose. Tikėtina, kad taip yra dėl bankų siūlomų mažų palūkanų už terminuotuosius indėlius. Absoliučiu dydžiu nagrinėjamu laikotarpiu panašiai padidėjo ir įmonių indėlių suma – 289 mln. Eur, arba 4,6 proc. (iki 6,6 mlrd. Eur). Savo ruožtu valdžios sektoriaus ir kitų finansų bendrovių indėlių sumos augo nuosaikiau – atitinkamai po 95 mln. (4,5 %) ir 28 mln. Eur (5,6 %) per ketvirtį ir sudarė atitinkamai 2,2 mlrd. ir 0,5 mlrd. Eur. Akivaizdu, kad bankai nesusiduria su sunkumais rinkdami indėlius, o tai svarbu, nes jie yra pagrindinis Lietuvoje veikiančių bankų finansavimosi šaltinis.

9 pav. Indėlių suma

(2010 m. liepos 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

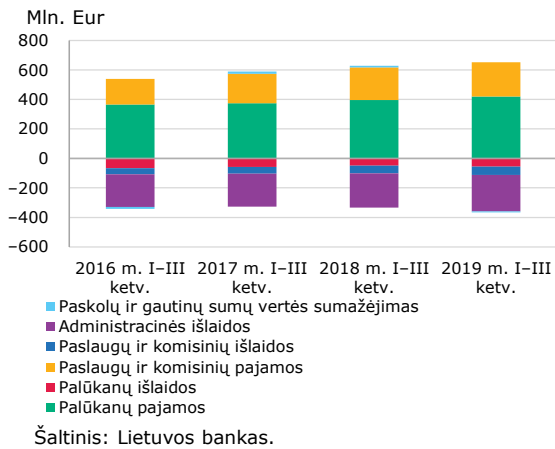

Šaltinis: Lietuvos bankas.

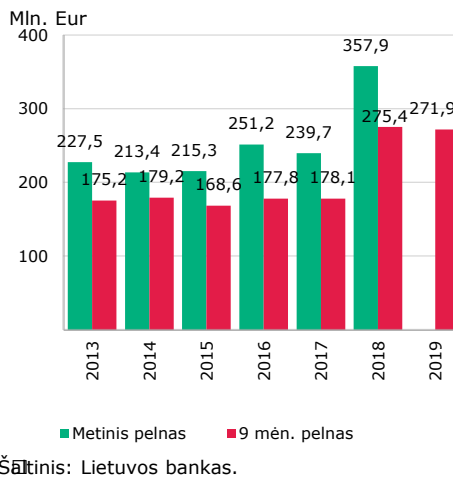
PELNINGUMAS IR VEIKLOS EFEKTYVUMAS

Bankų pelnas pirmus devynis mėnesius buvo šiek tiek mažesnis nei tuo pat laikotarpiu prieš metus. Lietuvoje veikiantys bankai ir užsienio bankų filialai per 2019 m. devynis mėnesius uždirbo 271,9 mln. Eur pelno. Bankų uždarbis šiuo laikotarpiu buvo 1,3 proc., arba 3,5 mln. Eur, mažesnis, nei uždirbta per 2018 m. devynis mėnesius. Bankų pelnas mažėjo ir 2019 m. pirmąjį pusmetį, tačiau tokio mažėjimo priežastys kyla ne iš pagrindinės bankų veiklos, o dėl bankų sektoriuje vykusių struktūrinių pokyčių – filializacijos procesų. Pelningai veikė 9, nuostolius patyrė 6 bankų sektoriaus dalyviai. Didėjo tiek grynosios palūkanų pajamos, tiek ir grynosios pajamos iš paslaugų ir komisinių.

10 pav. Pagrindinių pelno veiksnių pokyčiai per metus
(2016–2019 m. I–III ketv.)

11 pav. Bankų sektoriaus pelnas
(2013–2019 m. I–III ketv.)

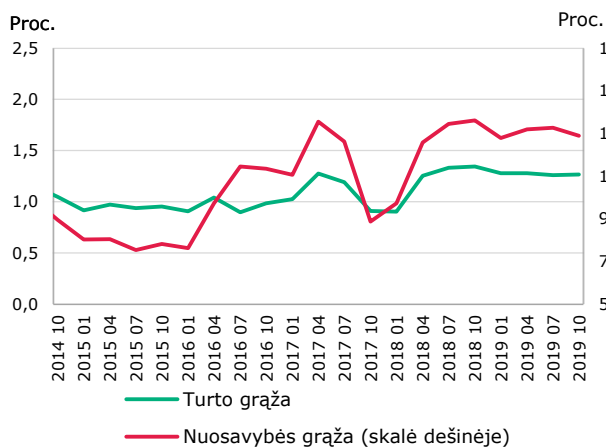
Bankai gavo daugiau pajamų iš pagrindinių veiklų, tačiau išlaidos, susijusios su tomis veiklomis, taip pat didėjo. Bankų grynosios palūkanų pajamos per 2019 m. devynis mėnesius padidėjo 15,9 mln. Eur (4,6 %) ir sudarė 362,7 mln. Eur. Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, grynosios palūkanų pajamos didėjo dėl augančių palūkanų pajamų, tačiau, skirtingai nei praėjusius keletą metų, pastaruosius keletą ketvirčių palūkanų išlaidos didėja. Palūkanų pajamos padidėjo 23,6 mln. Eur (6,0 %) – iki 419,4 mln. Eur, išlaidos išaugo 7,7 mln. Eur (15,7 %) – iki 56,6 mln. Eur. Bankų sektorius pastaruosius keletą metų veikė itin žemų palūkanų normų aplinkoje, taip pat seniau buvo sumažintas įmokos į Indėlių draudimo fondą tarifas, tačiau šiuo metu stebimos šiek tiek kitokios tendencijos. Kai kurie bankai siekia pritraukti indėlių iš klientų ir pradeda siūlyti didesnes indėlių palūkanas, dėl šios priežasties galėjo didėti ir bankų patiriamos palūkanų išlaidos. Kita vertus, dėl palankių ekonomikos aplinkybių toliau augantis bankų skolinimas nesudaro prielaidų mažėti grynosioms palūkanų pajamoms. Tiesa, pats palūkanų pajamų augimo tempas nėra toks pat spartus kaip ankstesniais metais, ir tai susiję su nuosaikiau augančiu paskolų portfeliu.

Bankų grynosios pajamos iš paslaugų ir komisinių per 2019 m. pirmus devynis mėnesius taip pat teigiamai prisidėjo prie geresnio bankų sektoriaus rezultato. Jos padidėjo 7,6 mln. Eur (4,5 %) – iki 176,7 mln. Eur. Pajamos iš paslaugų ir komisinių padidėjo 12,3 mln. Eur (5,6 %) – iki 233,2 mln. Eur, išlaidos išaugo 4,7 mln. Eur (9,0 %) – iki 56,5 mln. Eur.

Administracinės išlaidos didėja tiek dėl personalo išlaidų, tiek ir dėl kitų aplinkybių. Nagrinėjamu laikotarpiu bankai patyrė didesnių administracinių išlaidų. Jos padidėjo 14,5 mln. Eur (6,2 %) – iki 247,5 mln. Eur. Administracinės išlaidos pastaruosius keletą metų didėja, nemažą jų dalį (apie 58 %) sudaro personalo išlaidos. Jos šiuo metu didėja dėl palankios situacijos darbo rinkoje – kyla vidutinis darbo užmokestis, be to, bankai efektyvindami savo veiklą atsisakė dalies darbuotojų ir dėl to patyrė papildomų išlaidų kompensacijoms. Personalo išlaidos bankuose per 2019 m. devynis mėnesius padidėjo 9,1 mln. Eur (6,8 %) – iki 144,2 mln. Eur. Kitos administracinės išlaidos taip pat išaugo 5,4 mln. Eur (5,5 %) – iki 103,2 mln. Eur.

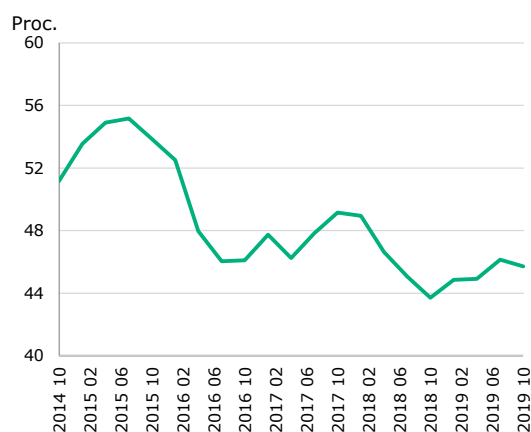
Lietuvoje veikiančių bankų pelningumas ir efektyvumas nagrinėjamu laikotarpiu reikšmingai nepakito. Bankai tebėra vieni efektyviausiai veikiančių ES. 2019 m. spalio 1 d. bankų nuosavybės grąža buvo 12,9, turto grąža – 1,3, o efektyvumo rodiklio reikšmė – 45,7 proc.

12 pav. Bankų pelningumo rodikliai
(2014 m. spalio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

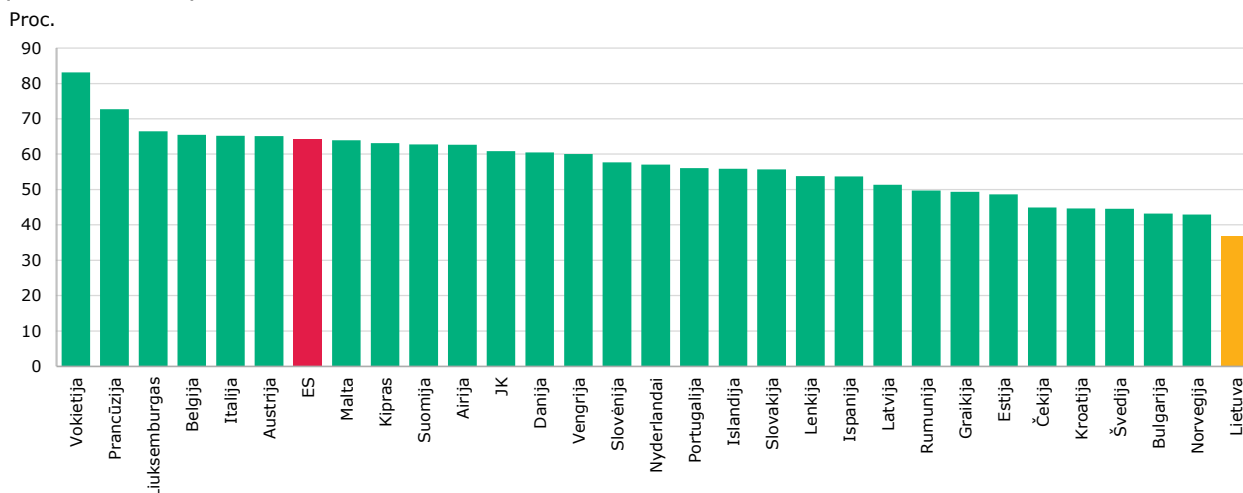
13 pav. Bankų efektyvumo rodiklis (sąnaudų ir pajamų santykis)*
(2014 m. spalio 1 d.–2019 m. spalio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

* Imtis – visas bankų sektorius.

14 pav. Bankų efektyvumo rodiklis (sąnaudų ir pajamų santykis) ES**
(2019 m. II ketv.)

Šaltinis: EBA risk dashboard.

** Imtis – trys didžiausi šalies bankai.

REGULIACINĖ APLINKA

VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGA

Daugiausia bankų ginčų su vartotojais kilo dėl mokėjimo ir kreditavimo paslaugų. Per 2019 m. trečiąjį ketvirtį Lietuvos bankas išnagrinėjo 29 tarp vartotojų ir bankų kilusius ginčus. Palyginti su 2018 m. trečiuoju ketvirčiu, kai buvo išnagrinėti 24 ginčai, jų skaičius šiek tiek padidėjo. Kaip ir per 2019 m. antrąjį ketvirtį, vartotojų ginčai su bankais sudarė 21 proc. visų Lietuvos banko išnagrinėtų vartojimo ginčų. Iš viso 14 vartotojų ir bankų ginčų baigėsi Lietuvos bankui priėmus sprendimus dėl ginčo esmės: 2 atvejais vartotojų reikalavimai buvo patenkinti iš dalies, o kitais 12 atvejų Lietuvos bankas nustatė, kad vartotojų reikalavimai bankams yra nepagrįsti. Daugiausia ginčų su bankais kilo dėl mokėjimo (14) ir kreditavimo paslaugų (12). Vartotojai dažniausiai ginčijo bankų pritaikytus įkainius, prašė kompensuoti mokėjimo kortele atliktų mokėjimų sumas, abejojo banko sprendimų nutraukti kredito sutartis pagrįstumu. Keturi vartotojų ir bankų

ginčai analizuojamu laikotarpiu buvo išspręsti taikiai, bankams patenkinus vartotojų reikalavimus arba radus abi ginčo šalis tenkinantį sprendimą.

PRIEDAS. PAGRINDINIAI BANKŲ SEKTORIAUS RODIKLIAI

3 lentelė. Pagrindiniai balanso ataskaitos straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2018 10 01, mln. Eur	2019 07 01, mln. Eur	2019 10 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
1.	Turtas	27 339,2	28 174,7	28 672,7	1,8	4,9
1.1.	Skolos vertybiniai popieriai	1 422,1	1 376,8	1 389,5	0,9	-2,3
1.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai	41,4	124,4	124,7	0,2	201,5
1.3.	Išvestinės finansinės priemonės	79,0	96,7	128,3	32,8	62,4
1.4.	Grynieji pinigai	434,8	457,4	470,6	2,9	8,2
1.5.	Lėšos centriniuose bankuose	4 008,6	4 986,1	5 127,5	2,8	27,9
1.6.	Lėšos kredito įstaigose	1 077,0	628,3	668,8	6,4	-37,9
1.7.	Klientams suteiktos paskolos (su lizingu)	19 964,8	20 104,5	20 370,8	1,3	2,0
1.7.1.	Valdžios sektoriaus institucijoms (su lizingu)	389,3	364,8	355,9	-2,4	-8,6
1.7.2.	Kitoms finansų bendrovėms (su lizingu)	244,1	709,4	682,8	-3,7	179,7
1.7.3.	Ne finansų bendrovėms (su lizingu)	9 988,5	9 293,5	9 376,5	0,9	-6,1
1.7.4.	Namų ūkiams (su lizingu)	9 342,9	9 736,8	9 955,6	2,2	6,6
1.7.4.1.	iš jų paskoloms būstui įsigyti	7 378,1	7 819,4	8 006,8	2,4	8,5
1.8.	Kitos turto pozicijos	311,5	400,4	392,5	-2,0	26,0
2.	Įsipareigojimai ir nuosavybė	27 339,2	28 174,7	28 672,7	1,8	4,9
2.1.	Centrinių bankų indėliai	172,9	55,9	57,8	3,5	-66,5
2.2.	Įsipareigojimai kredito įstaigoms	2 969,7	1 656,8	1 426,4	-13,9	-52,0
2.3.	Išvestinės finansinės priemonės	65,9	103,9	127,4	22,6	93,3
2.4.	Indėliai	20 836,0	22 558,8	23 195,7	2,8	11,3
2.4.1.	Valdžios sektoriaus institucijų	1 961,7	2 110,0	2 204,6	4,5	12,4
2.4.2.	Kitų finansų bendrovių	574,5	498,2	526,1	5,6	-8,4
2.4.3.	Ne finansų bendrovių	5 823,2	6 277,9	6 567,0	4,6	12,8
2.4.4.	Namų ūkių	12 476,6	13 672,7	13 898,1	1,6	11,4
2.5.	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	22,2	22,2	22,2	0,0	0,0
2.6.	Kitos įsipareigojimų pozicijos	635,9	1 829,7	1 801,8	-1,5	183,3
2.7.	Nuosavybė	2 636,5	1 947,4	2 041,3	4,8	-22,6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

4 lentelė. Pagrindiniai pelno (nuostolio) ataskaitos straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2018 10 01, mln. Eur	2019 07 01, mln. Eur	2019 10 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
3.	Einamųjų metų pelnas	275,4	179,0	271,9	-	-1,3
3.1.	Grynosios palūkanų pajamos	346,8	238,6	362,7	-	4,6
3.2.	Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	169,1	115,7	176,7	-	4,5
3.3.	Administracinės išlaidos	232,9	164,7	247,5	-	6,2

Šaltinis: Lietuvos bankas.

5 lentelė. Kiti bankų veiklos rodikliai

Eil. nr.	Rodiklis	2018 10 01, mln. Eur	2019 07 01, mln. Eur	2019 10 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc. p.	Pokytis per metus, proc. p.
4.	Kapitalo pakankamumo rodiklis	18,80	19,55	19,03	-0,52	0,23
5.	1 lygio kapitalo pakankamumo rodiklis	18,52	19,37	18,85	-0,52	0,33
6.	Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis	252,08	272,64	258,54	-14,10	6,46
7.	Sverto rodiklis	8,26	7,60	7,42	-0,18	-0,84
8.	Grynoji palūkanų marža	1,73	1,68	1,70	0,02	-0,03
9.	Turto grąža	1,34	1,26	1,27	0,01	-0,07
10.	Nuosavybės grąža	13,62	13,27	12,87	-0,39	-0,74
11.	Efektyvumo rodiklis	43,71	46,14	45,72	-0,42	2,01
12.	Neveiksnios skolos priemonės	2,75	2,09	1,90	-0,19	-0,85

Šaltinis: Lietuvos bankas.